

Regels voor het bespreken van teksten

Bespreking voorbereiden

Bij een klassikale bespreking doe je dat als docent vooraf. Wanneer kinderen elkaars teksten gaan bespreken, bestaat de voorbereiding er uit dat je vooraf met elkaar bespreekt waar op gelet gaat worden. De kinderen kunnen dan een lijstje maken met aandachtspunten voor de tekstbespreking.

Vb. je kunt afspreken om te letten op het gebruiken van plaatswoorden. De kinderen kunnen in een bespreking zelf prima reflecteren op elkaars werk wanneer ze een tekst op dat aspect samen bekijken: wordt er een grote plaats of een kleine plaats beschreven in het verhaal?

Vb. je kunt afspreken dat de kinderen in een groepje moeten proberen te achterhalen hoe het schrijfproces is verlopen.

Toestemming vragen aan de schrijver

Zelfs in het simpel ophouden van een tekening 'kijk eens wat mooi', schuilt een gevaar. De kinderen willen misschien helemaal niet zo in de belangstelling staan en daarbij dreigt het gevaar van het aanbrengen van een kwalitatieve rangorde. Dat is schadelijk voor het gevoel van veiligheid in de groep.

Beginnen met positieve respons

In iedere tekst is iets te vinden dat de moeite waard is. *V.b. Je kunt (jonge)kinderen dit leren door een luisteropdracht te geven wanneer een kind of docent een tekst voorleest. "Ik lees deze tekst twee keer. De eerste keer luister je gewoon. Na de tweede keer kies je het woord dat je het meest opvallend/ mooist/ somberst/ gekst... vond en dat schrijf je even op je blaadje. Daarover gaan we het straks hebben."*

Teksten prijzen op aanwijsbare kwaliteit

Vb. 'het is net een sprookje' zegt meer dan 'wat mooi'. Kinderen kunnen leren om te zeggen hoe ze iets mooi, spannend of leuk vonden en niet alleen dat ze dat vonden.

Reacties geven vanuit de positie van de lezer

Wanneer je een kind zegt dat je iets niet begrijpt, zal het direct bereid zijn om je uit te leggen wat het bedoelde bij het schrijven. Dan wordt het ook duidelijk wat er nog veranderen moet in de tekst opdat dit misverstand opgehelderd wordt. Wanneer een kind hoort dat iets 'niet goed is', maak je het afhankelijk en werk je onzekerheid in de hand. Dit kunnen kinderen ook leren toepassen bij het bespreken van teksten in groepjes of tweetallen. *Doe nu maar net of jij die onbekende lezer bent. Wat zou je dan nog willen vragen aan de schrijver?*

Geen kwalitatieve rangorde aanbrengen

Hiermee voorkom je dat er kampen ontstaan tussen de kinderen die zich competent voelen en de onzekere kinderen. Wanneer de schrijfopdrachten zo gegeven worden dat ieder ze op eigen niveau kan maken, kan het ook nooit fout zijn. Is dit proces gelukt en durven alle kinderen vrijelijk hun problemen in te brengen en elkaar om raad te vragen, dan ontstaat vanzelf weer de verwondering om teksten die extra goed gelukt zijn dit keer. De kinderen

merken tot hun verassing, dat het helemaal niet altijd dezelfde kinderen zijn die (in hun woorden) goed schrijven.

Vragen stellen aan schrijver over tekst en proces

Alleen door vragen te stellen word je wijzer. Een tekstbespreking wordt plezierig voor iedereen. De vragen stellers zijn actief, omdat ze zich moeten inleven in de ander. De schrijver is actief bij het proberen te beantwoorden. Het gaat om een proces en deze fase speelt een belangrijke rol bij het uiteindelijke resultaat. Dit maakt dat de kinderen zich verantwoordelijker voor elkaar gaan voelen.

Vragen aan de schrijvers

Het kan helpen om je te realiseren dat verschillende soorten vragen te verzinnen zijn om aan schrijvers van teksten te stellen:

1. Vragen over het schrijfproces (aanpak, volgorde, beleving)
2. Vragen over de tekst. (inhoud, vorm, woordkeuze, verzorging)
3. Vragen van relationele aard. (communicatie over de emotionele beleving tijdens het schrijven, wanneer het een werkelijke vraag is bijvoorbeeld, of de beschrijving van een waar gebeurd voorval.)
4. Vragen over de achterliggende drijfveer om over dit onderwerp te schrijven.

Vragen aan de lezers

- hoe was het om te lezen?
- Wat vond je het leukst om te lezen?
- Begrijp je alles?
- Heb je een tip?
- Hoe zou jij het doen? (wanneer er een vraag ligt).

Schrijver helpen met suggesties voor het herschrijven

De schrijver blijft degene die kiest; de anderen kunnen suggesties aandragen. Soms experimenteren kinderen in groepjes om uiteindelijk de eerste versie weer te kiezen.